

Marededeu! La nova normativa i el lèxic religiós

Dm, 18/04/2017 per Catalunya Religió

(Laura Mor -CR) El més-enllà, laical, teresiana, xaria, kirieleison o marededeu són alguns dels termes de l'àmbit de les religions que han patit canvis en la segona edició del Diccionari de la llengua catalana (DIEC2). Des del mes d'abril, la versió en línia del que es considera "el text canònic, normatiu i de referència" del català ja es pot consultar actualitzada. Incorpora la nova normativa ortogràfica de l'Institut d'Estudis Catalans, així com quaranta-sis entrades noves i més de dues-centes modificacions.

Des de Catalunya Religió ens hem fixat en el lèxic religiós. Algunes paraules s'escriuen diferent, d'altres inclouen accepcions noves o matisades. Vet aquí la nostra tria:

- Déu, déus, adeu, adeu-siau, marededeu, pregadeu, déu-vos-guard, déu-n'hi-do, deïtat, deïficar, deïforme

Déu, en tant que 'divinitat', és una dels quinze monosíl·labs que conserven l'accent diacrític. I també el manté en plural, 'déus'. En canvi, l'accent diacrític cau en els compostos i derivats d'aquests mots, per exemple: adeu, adeu-siau, marededeu, pregadeu, semideu. Però sí que es fa servir en mots amb guionet, com el substantiu déu-vos-guard. Els compostos en què l'element de l'esquerra duu accent gràfic s'escriuen amb guionet. Per exemple: el més-enllà, déu-n'hi-do (i déu-n'hi-doret). Abans escrivíem 'Déu n'hi do', sense guions i amb majúscula.

Els cultismes derivats acabats amb els sufixos -isme, -itat, -itzar, etc. porten dièresi encara que en el mot primitiu hi hagi diftong. Però també la mantenen de-ï-tat, de-ï-fi-car i de-ï-for-me.

- Corredemptor, correigionari

Tant els que es redimeixen plegats com els comparteixen professió religiosa,

dupliquen la erra. Els mots prefixats i compostos amb el segon formant començat per r, passen a escriure's amb doble erra.

- **Agnusdei**

La invocació de la missa que es diu entre el parenostre i la comunió, en la versió llatina, l'hem d'escriure sense guió. Passa de ser 'agnus-dei' a 'agnusdei', d'acord amb la nova normativa sobre l'ús del guionet en mots compostos i prefixats.

- **Laical**

Els derivats cultes acabats en -al perden la dièresi. Així, ja no escriurem 'laïcal' sinó 'laical'. Però el conjunt de fidels laics seguirà sent el 'laïcat' amb dièresi; i seguirem escrivint sense accent laic, laica, laics i laiques.

- **Agakan, ídix, kan, kirieleison, zigurat**

Han patit canvis ortogràfics diversos algunes expressions llatines i manlleus d'altres llengües. Per exemple, el cap espiritual del xiisme ismaïlita ja no és l'aga khan' sinó l'agakan'; la llengua germànica parlada per diverses comunitats jueves d'arreu del món ja no és el 'jiddisch' sinó l'ídix'; el títol equivalent a sobirà utilitzat originàriament per les hordes turques i mongòliques i després per altres autoritats islàmiques ja no és 'khan' sinó 'kan'; el conjunt de cants dels enterraments i dels oficis de difunts passa de ser el 'kyrieleison' al 'kirieleison' i el temple en forma de torre escalonada i piramidal, erigit pels sumeris i els seus successors en honor als déus, ja no és el 'ziggurat' sinó el 'zigurat'.

NOVES ACCEPCIONS I D'ALTRES MATISOS SEMÀNTICS

- **Contemplar**

Des de l'abril, el diccionari inclou una tercera accepció al verb transitiu 'contemplar', relativa a la pregària: “Meditar (sobre una qüestió religiosa o intel·lectual). *La vida d'ermità li permetia contemplar Déu*”.

- **Imam**

S'ha matisat la segona accepció del terme: “Líder espiritual, i a vegades polític, d'algunes comunitats musulmanes” afegint “especialment dels xiïtes”.

- **Teresià -ana**

Aquest adjectiu inclou una nova accepció, en femení. La de “religiosa d'un orde teresià”.

- **Traspàs, traspasar**

Aquí trobem un cas curiós de pèrdua de transcendència. Tant en el substantiu com en el verb, s'ha modificat el significat d'aquest terme. Així, el 'traspàs' considerat com el “pas d'aquesta vida a l'altra”, ara és simplement una “defunció”. En el cas del verb, 'traspasar' ja no es considera “morir, passar d'aquesta vida a l'altra” sinó simplement “morir”.

- Ulema

Aquesta entrada substitueix l'antic "doctor" per "expert en la llei islàmica i en qüestions jurídiques i teològiques".

- Xaria

Aquí hi trobem també un matís i una omisió en el nou redactat, que passa de definir la xaria com a "llei islàmica fonamentada en l'Alcorà i complementada amb altres normes jurídiques que regula les activitats públiques i privades de tot fidel musulmà" per fer-ho com a "llei islàmica fonamentada en l'Alcorà i el hadit, i complementada amb altres normes jurídiques, que regula les activitats públiques i privades".